

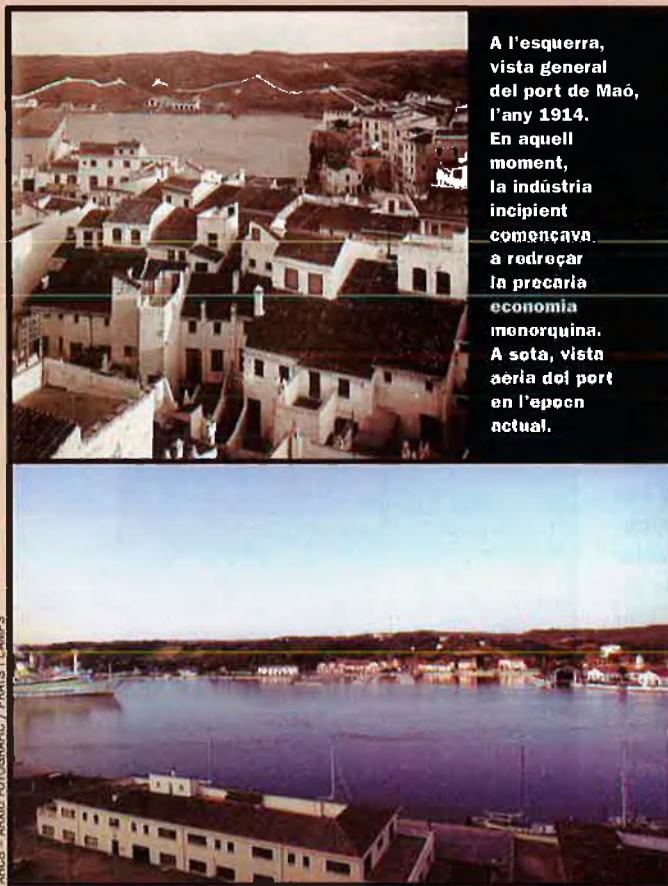
Un port ple d'història

El Maó que avui coneixem és el resultat d'un procés de mestissatge de cultures que inclou grecs, fenicis i cartaginesos; la petjada romana, el solatge musulmà, fins a la conquesta catalana del 1287, els successius canvis de dominació al llarg del segle XVIII, i la definitiva reincorporació a la corona espanyola, el 1802, pel tractat de pau d'Amiens, del qual s'ha commemorat, el 2002, el seu bicentenari.

El *Magon* cartaginès, *Mago*, el *Municipium Flaviium Magontanum* romà, el castell i la vila de Maó amb els catalans, van donar pas al Maó obert al progrés i a la modernitat, amb iniciatives pioneres com ara la primera fàbrica d'electricitat de Balears, creada a finals del segle XIX per Francesc Andreu Femeninas, fundador de l'Eléctrica Mahonesa.

La ciutat no s'entén, però, sense el seu extraordinari port. El port de Maó, una de les principals portes d'entrada a Menorca, ha estat testimoni de l'evolució de la ciutat menorquina i, malgrat haver passat el temps, continua essent avui el motor de l'economia d'aquest enclavament de la Mediterrània.

L'arqueòleg Manuel Fernández Miranda (*El viajero independiente*, 1993) afirma que "la visió de Maó des del port sorprèn i corglaça. Ben mirat, tan aviat sembla un niu de corsaris —ho fou en diverses ocasions— com un agradable indret colonial britànic amb façanes modernistes i un passeig a la costa enjardinat amb una preciosa balustrada columnada, anomenat de l'Abundància, pel qual sembla com si s'escoltessin encara els uniformes apressats del segle XVIII abans d'una de les nombroses lluites navals que van viure les seves aigües".

A l'esquerra, vista general del port de Maó, l'any 1914. En aquell moment, la indústria incipient començava a redreçar la precària economia menorquina. A sota, vista aèria del port en l'època actual.

el nou pol d'atracció econòmica per a tot tipus d'establiments dirigits als visitants, entre els quals hi destaquen els procedents del turisme de creuers. Al voltant del port es produeix ara una gran activitat urbanitzadora, de manera que la cala Rata i la cala Llonga, antigament deshabitades, han esdevingut zones residencials, les parcel·les de les quals es venen al mercat a preus milionaris.

Per a Carlos Garrido (*Menorca mágica*, 1990), "així com Ciutadella era la ciutat de les ombres, Maó l'és del blanc i de la llum. La marcada influència dels anglesos en balcons i finestres (els famosos boïnders), en el color de les portes i les façanes, i fins i tot en el tipus de picaportes, condueix a una insòlita mescla del blau mediterrani amb l'elegant austeritat nòrdica".

I Josep Maria Quintana, jurista i escriptor, es demana a *Mahón* (1999): "Però, què és Maó, en realitat? Una petita ciutat potser massa envellida, problemes amb la llengua pròpia; una ciutat relativament culta i pretesament melòmana; indústria i comerç, una forta tradició en certs problemes de futur; una tradició republicana i liberal; i el compromís religiós, sempre present i mai no unànim."

Ningú que senti deliri de conèixer Menorca no pot voler renunciar, en realitat, a acostar-se al seu espectacular port, amb una profunda ria de dotze quilòmetres de llargària que s'endinsa cap a l'interior de l'illa fins arribar a Monte Toro. Des dels seus miradors urbans, el port esdevé un fiord mediterrani vorejat per un nombre cada cop major de residències construïdes a "s'altra banda", com anomenen els maonesos la ribera nord de la ria menorquina. El port de Maó és el port de la llum i el port dels contrastes.

El port de Maó era, en realitat, tot el que volien els anglesos i els francesos quan lluitaven pel control de l'illa, per la qual cosa la història de la ciutat és, en bona mesura, una història militar que es reflecteix en les fortaleses i quaters que la voregen.

Jordi Baulies (*L'illa de Menorca*, 1967) explica que "durant el segle XIX decau la potència del port maonès com a base militar i comercial de la Mediterrània, deflació que acaba amb períodes de crisi, que van transformar el port en centre d'emigració menorquina a Algèria i a Amèrica central i del sud. Com tot Menorca, la ciutat de Maó es va recuperar durant el segle XIX, amb la desapareguda indústria dels portamonedes d'argent, la joieria i l'argenteria, punt de partida de l'activitat industrial bijutera complementada per altres treballs metal·lúrgics".

El port ha recuperat avui el seu ritme i, amb l'afluència de turistes, esdevindrà

Carles Marqués